

DEM PARTİ VE BİLEŞENLERİNE YÖNELİK 2024 YILI HAK İHLALLERİ RAPORU

2015 ile 2023 yılları arasında DEM Parti ve Bileşenlerine yönelik siyasi baskıları ve ihlalleri içeren raporumuzu açıklamış olup raporumuz resmi web sayfamızda mevcuttur¹.

Bu raporda, partimize ve bileşenlerine yönelik parti binaları ve üyelerimize dönük fiziki saldırılar, il/ilçe eş başkanları, parti yöneticileri, seçilmişler ve seçmenlere yönelik tutuklama, gözaltı ve yargı tacizi ile Kürt illerinde kesintisiz biçimde uygulanan yasaklara, 2024 yılı ile tekrar devreye konan kayyım uygulamalarına ilişkin yıl bazında tespit edebildiğimiz ihlalleri paylaşacağız.

PARTİMİZE, BİLEŞENLERİMİZE VE TOPLUMSAL MUHALEFETE DÖNÜK HAKSIZ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Aralık 2023'ten bugüne kadar 2024 yılında Partimize, Partimiz tabanı ve bileşenlerine ve toplumsal muhalefet örgütlerinin üyelerine yönelik gerçekleştirilen siyasi soykırım operasyonları neticesinde, İHD ve TİHV Dokümantasyon Merkezleri verileri ile Partimiz verileri esas alınmış olup bu verilere göre; **en az 3.948 kişi gözaltına alınmış, en az 632 kişi tutuklanmıştır.**

1. Aralık 2023 ve 10 Aralık 2024 tarihleri arasında; partimizin her kademe yöneticilerinden 256'sı gözaltına alınmış ve 50'si tutuklanmıştır.
2. Aralık 2023 ve 10 Aralık 2024 tarihleri arasında, partimiz tabanına, partimizin organize ettiği eylem ve etkinliklere katılan parti üyelerimize ve seçmenlerimize yönelik olarak 3.128 gözaltı gerçekleşmiş, 409 kişi tutuklanmıştır.
3. Aralık 2023 ile 10 Aralık 2024 tarihleri arasında, toplumsal muhalefet örgütlerine yönelik olarak partimiz ile birlikte katıldıkları belirli günlerdeki kutlama, anma gibi etkinlikler ile protesto gösterilerine yönelik 564 gözaltı ve 173 tutuklama gerçekleşmiştir.
4. 31 Mart 2024 tarihinde gerçekleşen Mahalli İdareler Genel Seçimleri akabinde, seçilmiş 1 Belediye Eş Başkanımız tutuklanmış, 6'sı partimiz, 2'si CHP'li toplam 8 belediyeye ise kayyım atanmıştır.

PARTİMİZE YÖNELİK FİZİKİ SALDIRI ve SİYASİ OPERASYONLAR:

2024 yılında Partimize yönelik Genel Merkezimiz dahil olmak üzere 9 kez fiziki saldırı gerçekleştirilmiştir. Bu saldırılarda maddi zarar meydana gelmiş, partimiz ve çalışanlarımız tehdit edilmiştir.

24 Aralık 2023 HDP Bursa İl Binası, 27 Aralık 2023 DEM Genel Merkezi, 5 Mart 2024 te Bursa İnegöl DEM İlçe Binası, 22 Mart 2024 te Elazığ Seçim İrtibat bürosu, 02 Nisan 2024 Dem Parti Keçiören İlçe Binası, 7 ve 9 Mayıs 2024 Dem Parti Birecik İlçe Binamız, İstanbul Sultangazi İlçe Binası, 16 Ekim 2024 te Bursa İnegöl İlçe binamıza saldırı gerçekleştirilmiştir.

Bu yıl 4 kez de Parti binalarımız polis baskını ile karşılaşmıştır. 20 Şubat 2024'te Dem Parti Esenyurt İlçe Binamıza, 24 Nisan 2024 te Batman Dem parti İl Binamıza, 10 Ekim 2024 te Iğdır Dem Parti İl Binasına, 18 Kasım 2024 tarihinde de Esenyurt Dem Parti İlçe Binamız polis aramasına maruz kalmıştır.

TBMM kürsüsünde milletvekillerimiz iki kez fiili ve fiziki saldırıya maruz kalmışlardır. Defalarca Kürtçe konuşmalarına karşı mikrofonları kapatılarak haksız müdahaleye de uğramışlardır.

¹ <https://www.demparti.org.tr/Images/UserFiles/Documents/Editor/2024/rapor-ihlal-15-23.pdf>

EYLEM VE ETKİNLİK YASAKLARI

Toplumsal muhalefetin yoğun olduğu dönemlerde demokratik protesto hakkının kullanımını açıkça engelleyen idari işlemlerle Valilikler aracılığı ile eylem etkinlik yasağı kararları verilmiştir. Van İlimizde 2016 dan beri kesintisiz olarak il bazında eylem etkinlik yasakları Valilik kararları ile sürerken, 2024 yılında ise ülke genelinde 92 defa, Adıyaman, Adana, Ardahan, Ağrı, Diyarbakır, Bingöl, Siirt, Mardin, Urfa, Şırnak, Hakkari, Kars, Bitlis, Malatya, , Sivas, İzmir, Dersim, Iğdır şehirlerinde birden çok kez eylem etkinlik yasağı kararları verilmiş, yapılan tüm itirazlar da ilgili İdare Mahkemelerinin ret kararları ile kabul edilmemiştir.

Yasaklamalar dışında İHD verilerine göre en az 358 barışçıl toplantı ve gösteriye müdahale edildi, engellendi ya da yasaklandı².

Kürt Halk lideri sayın Abdullah Öcalan'ın üzerindeki tecridin sona erdirilmesi ve Kürt sorununun barışçıl çözümü amacıyla 1 Şubat 2024 tarihinde başlayan aralarında siyasi partiler ve sivil toplum kuruluşlarının yönetici ve üyeleri ile milletvekillerinin de olduğu 'Büyük Özgürlük Yürüyüşü' ne Van, Kars ve Urfa'da kolluk müdahalesi gerçekleştirilmiş ve barış talebi aleyhine yürüyüşe katılanlara karşı davalar açılmış ve açılan davalar halen devam etmektedir. Bunun dışında yıl içinde sayın Öcalan'ın tecridinin kaldırılması için yapılan 8 eylem ve etkinliğe müdahale edilmiş, en az 81 kişi gözaltına alınmıştır³.

SEÇİM DÖNEMİ (YEREL SEÇİMLER 31 MART 2024) İHLALERİ

Seçim sürecine dair seçim öncesi seçim günü ve sonrasına ait yoğun hak ihlallerine maruz bırakılan partimize yönelik hak ihlallerinde seçim öncesinde, Kulu, İnegöl, Mersin/Akdeniz, Hakkari/Yüksekova, Mardin, Elazığ, Kayseri /Kocasinan seçim bürolarımıza dönük saldırılar gerçekleşmiş, seçim çalışması yürüten parti yönetici, aday ve çalışanı 91 partimiz gözaltına alınmış, partimiz broşür ve afişleri yasaklanmış ve bir çok yerde toplatılma kararı verilmiş ve dağıtımına izin verilmemiştir.

Yerel seçimlerden önce 1 Ekim 2023 tarihi itibariyle 32 seçim bölgesine yaklaşık 54 bin usulsüz asker ve polis seçmen kaydırması yapıldığı tespit edilmiş olup ilgili komisyonlarımız bu konudaki her türlü yasal yola başvurmuşlardır. Seçim öncesi ve sonrası yapılan başvurular etkili bir iç hukuk yolu olmadığını da ortaya koymuştur. ⁴Siyasi iktidar bu şekilde Şırnak Kars, Bitlis il merkezleri ile çok sayıda ilçede seçmen iradesine müdahale etmiştir.

Seçim günü seçmen iradesine yönelik hak ihlallerinde sandıklara doğrudan fiziki saldırılar gerçekleştirilmiştir. Halfeti, Hilvan, Sur ilçesinde, İstanbul Başakşehir'de sandıklara ve seçim görevlisi çalışanlarımıza fiziki saldırı gerçekleşmiştir.

Halfeti'de AKP adayı ve korumalarınca sandıklara toplu oy atımı ve sandık görevlilerine fiziki saldırı gerçekleştirilmiştir, görevli arkadaşlarımız gazlı haksız müdahalelere maruz bırakılmıştır.

Hilvan İlçesinde Sandıklara yapılan saldırı sonrası oy pusulaları yakılmış, sandık görevlileri darp edilmiş ve bu saldırı kazanılmış olan Hilvan seçiminin iptali sebebi yapılmıştır.

² <https://www.ihd.org.tr/wp-content/uploads/2024/12/2024-Y%C4%B1l%C4%B1-Hak-İ-CC%87hlalleri-Verileri.pdf>

³ <https://www.ihd.org.tr/wp-content/uploads/2024/12/2024-Y%C4%B1l%C4%B1-Hak-İ-CC%87hlalleri-Verileri.pdf>

⁴ <https://www.demparti.org.tr/hukuk-komisyonumuz-itirazlarimiz-reddedilse-de-secim-usulsuzluklerine-seyirci-kalmayacagiz/17878/>

Mardin Ömerli İlçesinde Belediye Eş Başkan adayımızın Devrim Demir'e yönelik biber gazlı kolluk saldırısı sonrası hastaneye kaldırılmıştır, Şırnak Dem Parti İl Binası önünde BULUNAN kitleye biber gazlı müdahale sonrası şiddet kullanılarak İl Eş başkanımızın içinde olduğu partililerimiz gözaltına alınmıştır. Muş, Siirt ve Van'da seçim sonrası toplanan halka yönelik plastik mermi ve biber gazlı kolluk müdahalesi gerçekleştirilmiştir.

2 Nisan 2024 tarihinde DEM Parti Van Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanı seçilen Abdullah Zeydan hakkında verilen memnu hakların iadesi kararının 29 Mart 2024 tarihinde Adalet Bakanlığı'nın itirazı üzerine Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından iptal edilmesi ve Van İl Seçim Kurulu'nun mazbatanın seçimde 2. olan partiye verilmesi kararına karşı gelişen toplumsal muhalefet ve yasal protestolarda, Van, Hakkari, Siirt, İzmir, Urfa, Adana, Diyarbakır, Batman ve İstanbul'da plastik mermi ve gazlı müdahaleyi içeren orantısız güç kullanımı ve kolluk müdahaleleri gerçekleşmiş ve içlerinde parti yönetici ve çalışanlarımız yanında, haber takibi yapan basın mensupları, sivil toplum kuruluşu temsilci ve yöneticilerinin de bulunduğu en az 667 kişi gözaltına alınmıştır.

KOBANE KUMPAS DAVASI ve SİYASİ SOYKIRIM OPERASYONLARI

4 Kasım 2016 tarihinden beri haksız bir şekilde tutuklu bulunan eski dönem HDP Eş Genel Başkanlarımız Selahattin Demirtaş ile Figen Yüksekdağ'ın ve MYK üyeleri ile siyasetçilerin içinde bulunduğu Kobane Kumpas davası yargılaması adı altında, gizli tanık beyanları gerekçe gösterilerek, yürütülen legal siyasi faaliyetlere 16 Mayıs 2024 tarihinde yüzlerce yıla varan cezalar verilmiş olup halen tutuklu yargılaması devam eden dosyanın gerekçeli kararı dahi yazılmamıştır⁵.

Bu yıl MYK üyemiz İlknur Birol, ifade özgürlüğü kapsamında devam eden davasının sona ermesi ile birlikte cezaevine konmuştur.

Yöneticilerimiz ve seçilmişlerimize yönelik yargı tehdidi sayısız dava ile sürerken en son MYK üyemiz Sevtap Akdağ Karahalı ve Kayapınar Belediye Eş Başkanımız Cengiz Dünder'in da içinde bulunduğu 9 kişiye 30 Kasım 2024 tarihinde Ankara'da soruşturma kapsamında tutuklama kararı verilmiştir.

KAYYIMLAR

3 Haziran 2024 tarihinde Hakkari Belediye Eş Başkanımız M. Sıddık Akış hakkında 2012 yılından beri devam eden bir davası gerekçe gösterilerek hakkında tutuklama kararı verilmiş ve akabinde Hakkari Belediyesine kayyım ataması yapılmış ve seçilmiş halk iradesine karşı haksız bir şekilde müdahale edilmiştir. 31 Ekim 2024'te CHP Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer hakkında tutuklama ve kayyım ataması yapılmış, 4 Kasım 2024 tarihinde de Mardin Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Ahmet Türk, Batman Belediye Başkanı Gülistan Sönük, Halfeti Belediye Eş Başkanı Mehmet Karayılan hakkında görevden uzaklaştırma kararları verilmiş ve yerlerine kayyım atanmıştır. 22 Kasım 2024 tarihinde ise uzun zamandan beri devam eden bir davadan alalecele cezalandırma yoluna gidilip Dersim Belediye Eş Başkanı Cevdet Konak, Ovacık Belediye Başkanı Mustafa Sarıgül hakkında da görevden uzaklaştırma kararları verilerek yerlerine kayyım ataması yapılmıştır. En son 29 Kasım 2024 'da Van Bahçesaray Belediye Eş Başkanı Ayvaz Hazır görevden alınarak yerine kayyım ataması yapılmıştır. Kayyım uygulamalarının kaldırılması için 10 parti TBMM Başkanlığına kanun teklifi vermiş olup, partimiz de vermiştir⁶. Seçme seçilme hakkına müdahalelerin bitmediğini Van Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanı Abdullah Zeydan'ın memnu haklarının verilmesi kararını kanun yararına bozan Yargıtay'ın 3 Aralık 2024 tarihli kararı ile devam ettirilmek istendiğini de görmekteyiz. Van süreci devam etmektedir. Mardin

⁵ <https://www.demparti.org.tr/tr/kobani-kumpas-davasindaki-hukuk-disi-uygulamalar/20070/>

⁶ <https://www.demparti.org.tr/tr/kayyim-atamasina-olanak-taniyan-yasa-maddeleri/20477/>

Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanı Ahmet Türk'ün 2014 yerel seçimlerinden bu tarafa 3 defadır seçilip 3 kere yerine kayyım atanması dünyada eşine ender rastlanan bir durumdur.

Bu haksız kayyum atamalarından sonra gelişen toplumsal muhalefet ve kamuoyu sürecinde de çok üzücüdür ki içinde çocukların, gazetecilerin, sivil toplum kurum temsilcilerinin, seçmenlerin ve seçilmişlerimizin yer aldığı en az 289 kişi gözaltına alınmış ve en az 68 kişi de tutuklanmıştır. Orantısız güç kullanımının açıkça sergilendiği bu müdahalelerde, gözaltına alınanlar işkence ve kötü muameleye uğramışlardır⁷.

HAPİSHANELERDEKİ İHLALLER

Mağduriyetlerin en fazla olduğu ancak tespitin en zorlu olduğu alanlar cezaevleri olup toplumsal hassasiyetin en yoğunlaşması gereken Cezaevlerinde hem cezaevi idareleri hem de Cezaevi Gözlem Kurulları eliyle gerçekleşen çok sayıda hak ihlali ve başvuru da partimize yapılmaktadır. 2024 yılı içerisinde tespit edebildiğimiz kadarıyla meclis grubumuz tarafından 100'ü aşkın hapisnede yaşanan sağlık hakkı ihlali, şartlı tahliye hakkının engellenmesi, sevk taleplerinin reddi vb. başta olmak üzere hak ihlallerine ilişkin;

1. 794 kere soru önergesi, araştırma önergesi verilmiş ve TBMM İHİK'e başvuru yapılmıştır.
2. 300'e yakın mahpus ziyaret edilmiş, hapisnede idareleri ile yüz yüze ve telefon aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. 100 ü aşkın cezaevi ziyareti gerçekleştirilmiştir. Soru önergeleri ve araştırma önergeleri ile her başvuru işleme alınmıştır.

Komisyonumuzca da bu yıl en 2 kez cezaevleri raporlaması yapılmıştır⁸. Cezaevleri, hasta tutsaklardan, keyfi disiplin cezalarına ve infaz yakmalara, çıplak aramalardan sağlık hakkına erişim engellerine kadar yakinen takibi gereken bir ihlal alanı olmaya halen devam etmektedir.

İmralı Ada hapisnesinde devam eden tecridin kaldırılması ile ilgili olarak da çok sayıda eylem etkinlik, girişim, görüşme, soru önergesi, araştırma önergesi verilmiştir⁹.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

Resmi İdeolojide İsrar

Raporumuzda belirttiğimiz çoklu baskı yönteminin sadece DEM parti ve bileşenlerine yönelik olarak gerçekleştirilmesi, esasında devletin resmi ideolojide ısrarını, bu ideolojinin yerine insan hakları ve demokrasi değerlerinin geçmesini savunanlara karşı devlet politikası ekseninde bir baskı uygulandığını göstermektedir. Bu ısrar kendisini cezasızlık politikaları ile de göstermektedir. Resmi ideolojiden kasıt esasında Anayasa'nın başlangıç metninde etraflıca tarif edilen bu yönetim biçimi, kendisini Türk etnisitesine dayalı Sünni Müslüman devletleşmiş halini benimseyen siyasal erkek egemen tekçi ideoloji olarak var etmektedir.

⁷ <https://www.ihd.org.tr/wp-content/uploads/2024/12/2024-Y%C4%B1%C4%B1-Hak-İCC%87hlalleri-Verileri.pdf>

⁸ <https://www.demparti.org.tr/dem-parti-raporlari/20184/>

⁹ <https://www.demparti.org.tr/hukumli-ve-tutuklu-haklarini-inceleme-alt-komisyonuna-imrali-basvurumuz/17664/>

İkili Hukuk ve Ayrımcılık

Resmi ideolojide ısrar eden siyasal iktidar, bu ideolojiye karşı mücadele ederek özgürlükleri savunanlara karşı ikili hukuk uygulamaktadır. Görünüşte tek bir hukuk sistemi olduğu varsayılsa da, Terörle Mücadele Kanununun varlığı, bu kanundaki suçları soruşturmak ve kovuşturmakla görevli özel yetkili savcılık ve mahkemelerin bulunması, Anayasa Mahkemesinin devletin milli güvenlik politikalarına paralel bir tutum takınması, devletin bütün baskı aygıtlarının DEM parti ve bileşenlerine yönelik olarak uygulanması ikili hukuk uygulandığını ve dolayısıyla da etnik ve siyasal anlayış bazında ayrımcılık yapıldığını ortaya koymaktadır.

Kürt Sorunu

Türkiye Kürt sorununu çözemediği sürece demokratikleşemez. Kürt sorununun çözümü noktasında adım attığı zaman demokratikleşme iradesinin açığa çıktığı (2013-2014 yılında olduğu gibi) dönemlerde rahatlama yaşanmakta, çözümün rafa kaldırıldığı dönemlerde son 9 yılda olduğu gibi baskı aygıtları devreye konmaktadır. Dünyada çatışma çözümü dediğimiz çözüm süreçlerini gerçekleştiren ülkelerin demokratikleştiği bunun dışında çözüm süreci yaşayamamış ülkelerin anti demokratik yönetimlerle yönetildiği bir gerçektir. Örneğin İngiltere, İspanya, Fransa, İtalya, Güney Afrika demokratikleştiği halde Türkiye çözüm sürecinde başarısızlık yaşadığı için hızla tekçi otoriter başkanlık modeline evrilmiştir. TBMM'nin açıldığı 1 Ekim 2024 itibarı ile yeniden süreç tartışmaları başlamış, ancak bu konu tartışmanın ötesine geçememiştir.

Siyasete Katılım, Siyaset Yapma Hakkı ve Kayyımlar

Kürtlerin kendi iradeleri ile seçtikleri belediyelere kayyım atanması ve belediye eş başkanlarının tutuklanması siyasete katılma hakkı ile siyaset yapma hakkına vurulmuş ağır bir darbedir. Geçen yıl ki raporda da yer bulduğu üzere, gerek Venedik Komisyonunun gerekse de Avrupa Bölgesel ve Yerel Yönetimler Kongresi raporlarında bu durum tespiti açıkça ortaya konmuş ve tavsiye kararlarına yer verilmiştir. Ancak siyasi iktidar 2024 yılında da kayyım atamaya devam ederek aynı zamanda seçme ve seçilme hakkına darbe vurmaya devam etmektedir.

Bunlarla beraber, AİHM'in Figen Yüksekdağ ve Diğerleri Kararı, Encü ve Diğerleri Kararı, Demirtaş Büyük Daire Kararı siyasetçilerin siyaset yapma haklarının açık bir şekilde ihlal edildiğini ortaya koymaktadır.

İfade Özgürlüğü

Türkiye ifade özgürlüğü bakımından Dünya ölçeğinde yayınlanan listelerde en geri sıralarda yer almaktadır. Freedom House'un, dünyadaki siyasal haklar ve sivil özgürlüklerin durumunun değerlendirildiği "Freedom in the World" 2024 raporuna göre Türkiye geçen yıl da olduğu gibi 2024 yılında da 30 puanla özgür olmayan ülkeler arasında yer alıyor¹⁰. Bunun dışında Türkiye Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Öner ve Türk Dava Grubu başta olmak üzere çok sayıda dava grubunda ifade özgürlüğü ihlalleri nedeni ile izleme altındadır.

Toplanma ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı

Siyasi iktidarın güvenlikçi anlayışı 4 Nisan 2015 tarihli iç güvenlik paketi diye bilinen yasal değişiklikler ile kendisini göstermeye başlamış, OHAL KHK'ları ve 6145 sayılı kanunla değiştirilen 5442 sayılı İl İdaresi

¹⁰ <https://oad.org.tr/yayinlar/ozgurlukler-raporunda-turkiye-ve-uzun-vadeli-sorunlar/>

Kanununda valilere neredeyse Anayasa üstü yetkiler tanınmıştır. Ancak OHAL zamanında kullanılacak yetkiler normal zamanlarda valiler tarafından kullanılmakta ve sık sık toplanma ve gösteri yasakları devreye konmaktadır. Öyle ki Van ilindeki yasaklar kesintisiz olarak devam etmektedir. Kürtler bakımından önemli günlerin arifesinde yasak kararı alınmakta ve bu yasaklara uyulmadığı için gözaltı ve tutuklamalar yolu ile baskılar yapılmaktadır.

Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı

Partimiz ve bileşenlerinin yönetici ve üyelerine uygulanan gözaltı ve tutuklamaların kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkına açıkça aykırı olmasının yanında, örgütlenme ve siyasal alanda faaliyet yürütme haklarına da devlet eliyle hanel getirildiği sayısız rapor ve yüksek yargı kararı ile ortaya konmuştur. Haksız gözaltı ve tutuklama olarak tanımlanan bu uygulama, özellikle Kürt siyasetçiler bakımından siyasal saiklerin ön planda olduğunun açık edilmesinden kaygı dahi duyulmamaktadır.

İşkence ve Kötü Muamele Yasağı

Raporumuzda ifade ettiğimiz gibi, özellikle OHAL ilanından sonra Türkiye, tıpkı 90lı yıllarda yaşananların geri çağırılması gibi yurttaşların kaçırılarak geçici süreliğine hürriyetinden yoksun bırakıldığı, tehdit yöntemleri ile işbirliği ve ajanlaştırmaya zorlandığı bir dönemi yaşamaktadır. Partimiz üyeleri ve bileşenlerimize yönelik bu yönde yüzlerce kaçırma ve ajanlık dayatma fiilleri gerçekleştirilmiştir.

Cezaevlerindeki tecrit, çıplak arama, ayakta sayım, kelepçeli muayene, kaba dayak, hasta mahpusların saliverilmemesi, infaz yakma uygulamaları gibi çok sayıda sistemik ve yapısal baskı uygulamaları işkence ve kötü muamelele kaynaklı etmektedir¹¹. BM işkenceye Karşı Komitenin, Türkiye sonuç gözlemleri durumun vahametini ortaya koymaktadır.¹²

Yaşam Hakkı İhlalleri

Türkiye’de Kürt Sorununun çözümsüzlüğünden kaynaklı olarak, silahlı çatışma ortamında ağır yaşam hakkı ihlalleri devam etmektedir. Devletin kişilerin yaşam hakkını korumadaki ödevi uygulanan cezasızlık politikası nedeni ile yerine getirilmemiştir. 14 Temmuz 2016 tarihli 6722 Sayılı kanunla iç güvenlik operasyonlarında görevlendirilen güvenlik görevlileri ve sivil kişilerin mutlak bir koruma altına alınması, OHAL KHK’ları ile tıpkı 12 Eylül döneminde olduğu gibi yöneticilerin cezasızlık kalkanına büründürülmesi, polis ve jandarmanın silah kullanma yetkisinin genişletilmesi, mevzuatta yeri olmadığı halde SİHA’lar yolu ile operasyonlarda infaz kişilerle ilgili soruşturma açılmaması, uluslararası hukuka ve Anayasal ilkelere aykırı olarak gerekli kararlar alınmadan gerçekleştirilen sınır ötesi operasyonlarda yaşamını yitirenlerin gibi çoğaltacağımız birçok hususta devlet kişilerin yaşam hakkını koruma görevini yerine getirmemiştir. Tahir Elçi davasındaki pratik cezasızlığın son örneklerindedir.

Hukuk Güvencesinden Yoksunluk

AİHM ve AYM kararlarının uygulanmaması çok açık bir şekilde hukuk güvencesinden yoksunluğu kanıtlamaktadır. Türkiye’de uygulamada zaten hukuki belirlilik hakkı sık sık ihlal edilmektedir. Hukuki güvencesizliğin Anayasal rejimin harcı olan Hukuk Devleti ilkesi ile de çeliştiği izahat varestedir. Bu duruma son örnek olarak Milletvekili Can Atalay’ın vekilliğinin düşürülmesine karşı DEM Parti Grup

¹¹ <https://tihv.org.tr/wp-content/uploads/2024/12/10-Aralik-2024-IHD-TIHV-Basin-Aciklamasi-EK.pdf>

¹² https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT%2FCO%2FTUR%2FCO%2F5&Lang=en

Başkanvekillerinin de içinde olduğu bir grup milletvekilinin açtığı davada verilen AYM kararına uyulmamıştır.¹³

Seçme ve Seçilme Hakkına Yönelik İhlaller

Kayım uygulamalarının devam ettirilmesi seçme ve seçilme hakkına yönelik ihlallerin devam ettiğini göstermektedir. İktidar usulsüz seçmen kaydırma yoluyla kazanamadığı belediyeleri kayyım atayarak ele geçirmiş ve böylece seçme ve seçilme hakkına ağır bir darbe indirmiştir.

Mahpus Hakları İhlalleri

Bu konuda insan hakları kuruluşlarının raporları ve partimizin tespitleri göstermektedir ki, Türkiye'deki infaz rejimi tamamen değiştirilmeli insan haklarına uygun hale getirilmelidir. Umut hakkı ile ilgili olarak Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 19 Eylül 2024 tarihli Gurban ve Diğerleri dava grubundaki tavsiyeleri yerine getirilmelidir¹⁴.

DEM PARTİ HUKUK VE İNSAN HAKLARI KOMİSYONU

¹³ <https://www.anayasa.gov.tr/tr/haberler/norm-denetimi-basin-duyurulari/milletvekilliginin-dusurulmesine-iliskin-islemin-iptali-talebi-hakkinda-karar-verilmesine-yer-olmadigi/>

¹⁴ <https://www.demparti.org.tr/tr/hukuk-komisyonumuz-ak-bakanlar-komitesinin-tavsiyelerine-uyun-umut-hakkinin-geregini-yerine-getirin/20368/>